

Հավելված N 2
ՀՀ կառավարության 2026 թվականի
հուլիսի 2-ի N 984-Ն որոշման

ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԸ (ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԻՆ, ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ)

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն հավելվածում օգտագործվող հասկացություններն ունեն «Զբոսաշրջության մասին» օրենքում և սույն որոշմամբ սահմանված N 1 հավելվածով սահմանված հասկացությունների իմաստը:

2. Զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպությունների որակավորման նպատակներն են՝

1) զբոսաշրջային կենտրոնի կառավարման պլան իրագործելու կարողություն ունեցող դիմողների նույնականացումը.

2) զբոսաշրջային կենտրոնի կառավարումը որակավորված կազմակերպությունների միջոցով կառավարումը.

3) զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպությունների՝ զբոսաշրջության բնագավառում պետական քաղաքականությանը համահունչ գործունեության խթանումը, որոնք տեղական կամ մարզային մակարդակներում կօգնեն Կոմիտեին իրագործել զբոսաշրջության բնագավառի պետական քաղաքականությունը.

4) զբոսաշրջային ծառայություն մատուցող անձանց համար արդարացի, հավասար և անխոչընդոտ հասանելիության ապահովումը զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպության գործունեությանը և դրանց ստեղծած զբոսաշրջային արդյունքին.

5) հանրային միջոցների արդյունավետ օգտագործմամբ շոշափելի և եկամտաբեր զբոսաշրջային արդյունք ապահովելը՝ բարձրացնելով զբոսաշրջության զարգացման համար տրամադրվող հանրային միջոցների օգտագործմանը և զբոսաշրջության զարգացմանն ուղղված ծրագրերի թիրախային ու հասցեական ֆինանսավորման

արդյունավետությունը, ինչպես նաև բացառելով նույնանման գաղափարների կամ ծրագրերի ֆինանսավորման կրկնությունը.

6) զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպությունների միջոցով միջազգային ցուցահանդեսներին մասնակցության ապահովումը՝ արդյունավետ և համակարգված կերպով այդ ցուցահանդեսներին ներկայացնելով հայկական զբոսաշրջային արդյունքը «Հայաստան՝ թաքնված ուղի» (Armenia: The Hidden Track) բրենդի ներքո.

7) զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպության կարգավիճակ ունեցող այնպիսի կայացած կառույցների ձևավորումը, որոնք կարող են Հայաստանի Հանրապետության կողմից որակավորված լինելու փաստի ուժով իրենց նկատմամբ ձևավորված վստահության բարձր մակարդակի հիման վրա հանրությունից, անհատներից, արտաքին և ներքին ֆինանսավորողներից, այդ թվում՝ պետական դրամաշնորհների շրջանակում կամ միջազգային կառույցներից ներգրավել դրամական միջոցներ և այլ ռեսուրսներ՝ ուղղված զբոսաշրջության զարգացմանը, աշխատատեղերի ստեղծմանը, համայնքային եկամուտների ավելացմանը, ենթակառուցվածքների և ծառայությունների բարելավմանը, պատմամշակութային և բնության հուշարձանների պահպանությանը.

8) Հայաստանի Հանրապետությունում որպես զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպություն որակավորված լինելու փաստի ուժով Միավորված ազգերի կազմակերպության զբոսաշրջության կազմակերպության (UN TOURISM) ծրագրերին մասնակցելու հնարավորության ապահովումը.

9) զբոսաշրջային կենտրոնի՝ որպես միասնական, մրցունակ և կայուն զբոսաշրջային համակարգի գոյության ապահովմանը նպաստելը.

10) զբոսաշրջային կենտրոնի տարածքում մատուցվող զբոսաշրջային ծառայությունների որակի հետևողական բարելավումը:

2. ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

3. Զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպությունների որակավորման չափորոշիչներն են՝

- 1) կազմակերպակառուցվածքային.
- 2) կառավարչական.
- 3) ֆինանսական կայունության.
- 4) ներառականության և ներկայացվածության.
- 5) կառավարման և թափանցիկության.
- 6) կայունության.
- 7) գործառույթային:

3. ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

4. Կազմակերպակառուցվածքային չափորոշչին համապատասխանությունը հաստատելու համար դիմողը պետք է՝

1) Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված լինի որպես իրավաբանական անձ.

2) չգտնվի լուծարման գործընթացում կամ սնանկ ճանաչված չլինի.

3) իր կանոնադրությամբ՝

ա. սահմանափակված չլինի իրականացնելու զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպության գործառույթներ,

բ. չհետապնդի այնպիսի նպատակներ, որոնք անհամատեղելի լինեն Միավորված ազգերի կազմակերպության կայուն զարգացման նպատակներով նախատեսված կայուն զբոսաշրջության սկզբունքների կամ «Զբոսաշրջության մասին» օրենքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետով նախատեսված զբոսաշրջային զարգացման ռազմավարության հետ,

գ. չունենա զբոսաշրջային ծառայություններ մատուցելու իրավասություն.

4) ունենա առնվազն 2 տարվա գործունեության փորձ հետևյալ բնագավառներից առնվազն մեկում՝

ա. զբոսաշրջության զարգացում կամ առաջխաղացում,

բ. մարզային կամ համայնքային զարգացում,

գ. մարկետինգ և հաղորդակցություն,

դ. միջոցառումների, փառատոների կազմակերպում կամ շահառուների կոորդինացիա (stakeholder coordination),

ե. մարդակային ռեսուրսների կառավարում և զարգացում:

5. Կառավարչական չափորոշչին համապատասխանելու համար դիմողի գործադիր մարմնի ղեկավարը կամ նրա ժամանակավոր պաշտոնակատարը պետք է՝

1) ունենա զբոսաշրջության կամ հյուրընկալության կառավարման բնագավառի կամ բիզնեսի կառավարման (MBA), քաղաքային կամ ռեգիոնալ զարգացման կամ տնտեսագիտության, հանրային կառավարման կամ մարկետինգի բնագավառում մագիստրոսի որակավորում, իսկ մագիստրոսի որակավորման բացակայության դեպքում՝ զբոսաշրջության, զբոսաշրջային կենտրոնի կառավարման կամ ռեգիոնալ կոորդինացիայի բնագավառում որակավորված մասնագետի կամ բակալավրի կրթություն և առնվազն 5 տարվա աշխատանքային փորձ կամ ծառայությունների մատուցման փորձ.

2) չկատարի զբոսավարի կամ ուղեկցորդի գործառույթներ կամ չբաղեցնի զբոսաշրջային ուղևորափոխադրումներ իրականացնող կազմակերպության, հյուրանոցային ծառայություններ մատուցող անձի կամ զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտի գործադիր մարմնի ղեկավարի գործառույթները կատարող անձի կամ այդ գործառույթները պատվիրակված լինելու դեպքում՝ պատվիրակված կազմակերպության գործադիր մարմնի ղեկավարի գործառույթները կատարող պաշտոն կամ չկատարի նման գործառույթներ քաղաքացիաիրավական պայմանագրի հիման վրա.

3) Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով սահմանված տնտեսական հանցագործությունների համար Հայաստանի Հանրապետության իրավասու դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտի հիման վրա դատապարտված չլինի կամ չունենա դատվածություն կամ մեղադրյալի կարգավիճակ այդ հանցագործությունների կատարման համար:

6. Ֆինանսական կայունության չափորոշչին համապատասխանելու համար դիմողի եկամուտը դիմելու պահին նախորդող օրացուցային տարվա համար պետք է լինի առնվազն նվազագույն աշխատավարձի քսանապատիկը:

7. Ներառականության և ներկայացվածության չափորոշչին համապատասխանելու համար դիմողը պետք է ունենա գրասենյակ այն վարչական միավորի կամ դրանց համախմբի վարչական սահմաններում, որտեղ ծրագրում է իրականացնել զբոսաշրջային կենտրոնի կառավարման գործունեություն:

8. Կառավարման և թափանցիկության չափորոշչին համապատասխանելու համար դիմողը պետք է՝

1) իր գործունեությունն իրականացնի Հայաստանի Հանրապետության էկոնոմիկայի նախարարի 2024 թվականի հուլիսի 30-ի N 1955-Ն հրամանով նախատեսված սկզբունքներին համապատասխան.

2) ունենա տնօրենների խորհուրդ կամ համալրված անդամներով խորհրդատվական կոմիտե, որը գործադիր մարմնի հետ չի գտնվում վարչակառավարչական ենթակայության մեջ և որը տալիս է գրավոր խորհրդատվական եզրակացություններ զբոսաշրջային կենտրոնի կառավարման պլանում ներառված ծրագրերի, զբոսաշրջային կենտրոնի զարգացման, կառավարման արդյունավետության և սպասվող ազդեցության վերաբերյալ՝ հիմնավորված մասնագիտական գնահատմամբ.

3) ունենա էթիկայի կանոններ, որն առնվազն՝

ա. կարգելի դիմողին իրականացնելու զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտի գործառույթներ,

բ. կարգելի առավելություն տրամադրել մեկ սուբյեկտին մյուսի նկատմամբ, բացառությամբ, եթե հիմնված է արդար, հավասար մրցակցային հիմունքներով կազմակերպված ընտրության վրա, եթե տվյալ գործառույթի իրականացումը կամ ծառայության մատուցումը հնարավոր չէր կազմակերպել մեկից ավելի անձանց միջոցով,

գ. կնախատեսի միջոցառումներ՝ ուղղված զբոսաշրջային ծառայություն մատուցող անձանց հետ իր կառավարման մարմինների անդամների, նրանց ընտանիքի անդամների շահերի բախման կանխարգելմանը կամ շահերի բախման վերացմանը.

4) իր գործունեությունն իրականացնի թափանցիկ հիմունքներով և հաշվետվողական կառավարման մոդելով:

9. Կայունության չափորոշիչն համապատասխանելու համար դիմողի գործունեությունը պետք է բխի Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից մշակված զբոսաշրջության ուղղակիության և համատեղելի լինի Միավորված ազգերի կազմակերպության կայուն զարգացման նպատակներով (the Sustainable Development Goals (SDGs) սահմանված կայուն զբոսաշրջության սկզբունքների հետ:

10. Գործառնության չափորոշիչն համապատասխանությունը որոշվում է իրականացման ենթակա գործառնությունների բովանդակությունից, որոնք կարող են լինել՝

1) տեղական մակարդակում իրականացվող գործառնություններ.

2) մարզային մակարդակում իրականացվող գործառնություններ:

11. Տեղական մակարդակում զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպության գործառնությունների իրականացումը սահմանափակվում է զբոսաշրջային կենտրոնով կամ զբոսաշրջային գյուղով և հանգում է հետևյալին.

1) զբոսաշրջային արդյունքի մշակում, ներառյալ՝

ա. զբոսաշրջային փորձառնությունների նույնականացումը, մշակումը և առաջխաղացումը (օրինակ՝ մշակութային, արկածային, գաստրո և այլն),

բ. պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ համագործակցությամբ զբոսաշրջային ռեսուրսների կառավարման օժանդակությունը,

գ. նորարարության խթանումը և զբոսաշրջային ծառայությունների որակի բարելավումը,

2) մարկետինգը, առաջխաղացումը և այցելուներին զբոսաշրջային կենտրոնի կամ զբոսաշրջային գյուղի մասին տեղեկատվության տրամադրումը, ներառյալ՝

ա. զբոսաշրջային տեղեկատվական կենտրոններ հիմնադրելը և կառավարելը,

բ. այցելուներին տվյալ զբոսաշրջային կենտրոնի կամ զբոսաշրջային գյուղի, այդ թվում՝ առկա զբոսաշրջային ռեսուրսների, զբոսաշրջային ծառայությունների մասին տեղեկատվություն տրամադրելը,

գ. բրոշյուրներ, քարտեզներ, ուղեցույցներ տպագրելը և տարածելը,

դ. համայնքի, մարզի կամ մարզերի զարգացման համար առաջխաղացման ծրագրեր մշակելը,

ե. բրենդներ ստեղծելուն աջակցելը.

3) շահառու կողմերի հետ համագործակցությունը և իր աշխատանքներին ներգրավումը՝

ա. զբոսաշրջային գործունեության համակարգումը և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ համագործակցությունը,

բ. մարզային մակարդակում գործունեություն ծավալող զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպությունների հետ համագործակցությունը,

գ. զբոսաշրջային էկոհամակարգի առաջնումը, փոքր ձեռնարկատերերին և համայնքային նախաձեռնություններին աջակցությունը, զբոսաշրջության և այլ բնագավառների միջև (գյուղատնտեսություն, առողջապահություն, տեխնոլոգիաների ներդրում և այլն) համագործակցության ապահովումը և ամրապնդումը.

4) հանրային միջոցառումների և փառատոների կազմակերպումը և անցկացումը՝

ա. միջոցառումների անցկացման համար անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների ստեղծումը, տրամադրումը և առաջխաղացումը,

բ. մարզային մակարդակում գործող զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպությունների հետ հանրային միջոցառումների համար նախատեսված օրերի և ժամերի համընկնումների նվազեցումը, կրկնվող բնույթի միջոցառումների նվազեցումը և դրանց իրազեկման արշավներ կազմակերպելը և դրանց աջակցելը (միջոցառումների տեսանելիությունը և հանրայնացումն ապահովելը).

5) կարողությունների զարգացումը և կայունությունը՝

ա. զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտների և զբոսաշրջային այլ բնույթի գործունեություն իրականացնող անձանց հետ և վերջիններիս համար դասընթացների կազմակերպումը և կարողությունների զարգացման նախաձեռնությունների առաջնումը,

բ. զբոսաշրջային փորձի առաջնումը,

գ. ներառական մասնակցության (կանայք, երիտասարդություն, արվեստագետներ, տեղական արտադրանք ստեղծողներ, հաշմանդամություն ունեցող անձինք, տարեցներ) խրախուսումը.

6) զբոսաշրջային այցելությունների վերաբերյալ վերլուծական տվյալների մշակումը և հետադարձ կարծիքի տրամադրումը՝

ա. զբոսաշրջային այցելությունների վերաբերյալ վիճակագրության վարումը և մարզային մակարդակում գործող զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպություններից վիճակագրական տվյալների հավաքագրումը և մշակումը՝ Կոմիտեին և Վիճակագրական կոմիտեին տրամադրելու համար,

բ. զբոսաշրջային ծառայությունների որակի մշտադիտարկումը և զբոսաշրջիկների բավարարվածությունը պարզելը՝ ներդնելով կարծիքների հավաքագրման մեխանիզմներ:

12. Մարզային մակարդակում զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպության գործառնությունների իրականացումը սահմանափակվում է մարզի վարչական սահմաններով և հանգում է հետևյալին.

1) ռազմավարական պլանավորում և զարգացում՝

ա. մարզային մակարդակի զբոսաշրջության զարգացման ռազմավարության մշակում և իրականացում,

բ. զարգացման ռազմավարության և տարեկան գործողությունների պլանի մշակում,

գ. նոր զբոսաշրջային գրավչության վայրերի ստեղծման և պահպանության պիլոտային մոդելների մշակում,

դ. զբոսաշրջային գրավչության վայրերի պահպանությանը, դրանց արդյունավետ կառավարման համակարգի ձևավորմանն ուղղված աշխատանքների իրականացում,

ե. կլիմայական փոփոխություններին հարմարեցված զբոսաշրջային ենթակառուցվածքների բարելավմանն ուղղված առաջարկների մշակում.

2) զբոսաշրջային արդյունքի մշակում և ինովացիա՝

ա. նոր և տարբերվող բնույթի նախաձեռնություններ և յուրօրինակ զբոսաշրջային փորձառնական արդյունքի դիվերսիֆիկացում՝ ուղղված զարգացման հիմնական և ներուժ ունեցող զբոսաշրջային արդյունքի խթանմանը,

բ. ենթակառուցվածքների և ծառայությունների բարելավման միջոցով զբոսաշրջության զարգացմանն աջակցությունը,

գ. միջոցառումների և փառատոների կազմակերպում կամ աջակցություն կազմակերպմանը,

դ. զբոսաշրջության բնագավառում գործունեություն իրականացնող անձանց համար աջակցության և առաջնիման ապահովում,

ե. հասանելի զբոսաշրջության նախաձեռնություններին աջակցության տրամադրում՝ խթանելով ներառականությունը.

3) մարկետինգ, բրենդինգ և առաջնիմում՝

ա. զբոսաշրջային կենտրոնի մարկետինգի և բրենդինգի ռազմավարության մշակումը և զարգացումը տեղական և մարզային մակարդակներում,

բ. ազգային մակարդակով զբոսաշրջության առաջնիման համար Կոմիտեին զբոսաշրջային ծառայությունների որակի բարձրացմանն ուղղված առաջարկություններ ներկայացնելը,

գ. ֆիզիկական և թվային հասանելիությամբ ապահովված տեղեկատվական կենտրոն գործարկելը և կառավարելը,

դ. մարկետինգային հետազոտություն իրականացնելը՝ տվյալներ հավաքագրելը և շուկաների ուսումնասիրության ռազմավարություն մշակելը.

4) շահագրգիռ կողմերի ներգրավումը և համակարգումը՝

ա. ազգային, տեղական և մարզային մակարդակներում շահագրգիռ անձանց ներգրավելը, ներառյալ՝ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչներ, զբոսաշրջային ծառայություններ մատուցող անձինք և քաղաքացիական հասարակություն,

բ. խթանել համագործակցությունը արտասահմանյան և Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող գործընկերների հետ,

գ. պետություն-մասնավոր համագործակցությանը նպաստելը և միջուր-տային համագործակցություն ապահովելը,

դ. զբոսաշրջային կենտրոնի կառավարման պլանի շրջանակներում շահագրգիռ անձանց կողմից իրականացվող գործառույթների ինտեգրումը.

5) ներդրումներ և մատչելիություն՝

ա. ներդրումներ, այդ թվում՝ օտարերկրյա ներդրումներ ներգրավելը և զբոսաշրջության հետ կապված ներդրումային հնարավորությունների խթանմանն աջակցելը,

բ. ներդրողների իրազեկվածությունը և տեղեկատվության մատչելիությունն ապահովելը,

գ. զբոսաշրջային ենթակառուցվածքների բարելավմանը նպաստելը.

6) կարողությունների զարգացմանը և աշխատուժի հզորացմանը նպաստելը՝

ա. վերապատրաստման ծրագրեր պլանավորելը և իրագործելը,

բ. զբոսաշրջության ոլորտի կրթական և մասնագիտական վերապատրաստման հաստատությունների հետ գործընկերություն հաստատելը,

7) հետազոտություն, վիճակագրություն և մոնիտորինգ՝

ա. մարզային մակարդակով զբոսաշրջության վիճակագրություն հավաքագրելը և վերլուծություն իրականացնելը,

բ. այցելուների շրջանում բավարարվածության հարցումներ պարբերաբար անցկացնելը և շահագրգիռ անձանց հետ հետադարձ կապի մեխանիզմների ներդրումը:

13. Մինևույն զբոսաշրջային կենտրոնի տարածքում տեղական և մարզային մակարդակներում գործող զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպությունների համագործակցությունը և գործառույթների իրականացման շրջանակը սահմանվում են այդ կազմակերպությունների միջև կնքվող համագործակցության համաձայնագրով, որի տեսաներածված պատճենը համաձայնագրում նշված կողմը ներկայացնում է Կոմիտե stc@mineconomy.am էլեկտրոնային փոստին պաշտոնական գրություն ուղարկելու միջոցով՝ այն երկկողմ ստորագրելու պահից 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

14. Զբոսաշրջային կենտրոն կառավարող կազմակերպությունը պարտավոր է ապահովել իր գործունեության վերաբերյալ թվային հաշվետվողականություն և տվյալների հրապարակում միասնական ձևաչափով: Մասնավորապես՝ պարտավոր

է կիսամյակային կամ տարեկան պարբերականությամբ հրապարակել իր գործունեության հաշվետվությունները իր պաշտոնական կայքում կամ այլ թվային հարթակում:

15. Հրապարակման ենթակա են առնվազն՝

1) իրականացված ծրագրերի և միջոցառումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը.

2) ֆինանսական մուտքերի, այդ թվում՝ պետական աջակցությամբ, և ծախսերի ամփոփ տվյալները.

3) գրոսաշրջային հոսքերի և այցելուների վերաբերյալ վիճակագրական տվյալները.

4) իրականացված ծրագրերի արդյունքների և ազդեցության ցուցանիշները:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

Ա. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ